

ENONTEKIÖN KUNTA



TARKASTUSLAUTAKUNNAN  
ARVIOINTIKERTOMUS 2024

## Kunnan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

### Enontekiön kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

#### Varsinainen jäsen

Kari-Pekka Stoor (pj.)  
Per-Oula Juuso (vpj.)  
Anna-Leena Majjala  
Sanja Uusikartano  
Hannu Ranta

#### Varajäsen

Leena Vuontisjärvi  
Ulla-Maija Syväjärvi  
Minna Juuso  
Antero Mikiwer  
Marko Keskitalo

### 1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kunnan ja konserniyhtiöiden tilintarkastusyhteisönä on KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Janne Laakkonen on 10.6.2024 saapuneella sähköpostilla pyytänyt eroa Enontekiön kunnan kaikista luottamustehtävistä paikkakunnalta muuton vuoksi. Kunnanvaltuusto totesi 11.9.2024 § 38 Janne Laakkosen luottamustoimet päättyneeksi 11.6.2024 alkaen ja valitsi uudeksi tarkastuslautakunnan jäseneksi Kari-Pekka Stoorin sekä nimesi hänet uudeksi puheenjohtajaksi.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2024 aikana 4 kertaa (2023: 6 kertaa) ja lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 32 pykälää (2023: 54 pykälää). Tarkastuslautakunnan työskentely on tapahtunut kokoustyöskentelynä kunnanvirastolla, mutta kokouksiin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Tarkastuslautakunta ei ole tehnyt erillisiä vierailuja arvioinnin kohteena oleviin toimipaikkoihin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset kokouksissaan ja laittanut ne valtuustolle tiedoksi. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen aikana syntyneistä havainnoistaan yhteenvetoreportissa 29.5.2024.

#### Esteellisydet:

- |   |                                                         |
|---|---------------------------------------------------------|
| ✓ | Sanja Uusikartano, keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja |
| ✓ | Per-Oula Juuso, elinvoimalautakunnan jäsen              |

#### Kokouksissa kuultuina:

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu vuoden 2024 syksyn ja 2025 kevään aikana asioihin liittyen muun muassa seuraavia henkilöitä:

#### Syksy 2024:

- Kunnanhallituksen puheenjohtaja Leena Palojärvi 24.1.2024 § 4
- Elinvoimalautakunnan puheenjohtaja Sari Norrgård 24.1.2024 § 5
- Pääkirjanpitäjä-controller Markus Viljanen 19.4.2024 § 11
- Kunnanjohtaja Marko Halla 8.11.2024 § 26

#### Kevät 2025:

- Enontekiön Vesihuolto Oy hallituksen puheenjohtaja Jarmo Näkkäläjärvi 13.1.2025 § 3
- Enontekiön Liikekiinteistöt Oy toimitusjohtaja Hannu Ala-Pässäri 13.1.2025 § 4
- Pääkirjanpitäjä-controller Markus Viljanen 25.4.2025 § 10
- Hallintojohtaja Jussi Stoor 25.4.2025 § 11

## 2. Vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointia

Tarkastuslautakunta on vastaanottanut lautakuntien vastineet vuoden 2023 arviointikertomukseen ja käsitellyt ne 8.11.2024 § 28.

Kunnanhallitus on käsitellyt vuoden 2024 tilinpäätöksen 31.3.2025 54 §, minkä jälkeen se on toimitettu tilintarkastajalle tarkastettavaksi. Kuntalain 13:113 § mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja tilintarkastuskertomus on annettava toukokuun loppuun mennessä.

## 3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tilinpäätöksessä on esitetty selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Vuonna 2024 tapahtui useita oikaisu- ja valitusprosesseja kunnanhallituksen ja lautakunnan päätöksistä. Lisäksi kunnanhallitus käytti otto-oikeutta kunnanjohtajan päätöksiin. Enontekiön kunnassa ei ole hyväksyttyä sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. *Tarkastuslautakunta kysyy miksi toimintaohje puuttuu?*

## 4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

### A) Taloudelliset tavoitteet

#### Tarkastuslautakunnan huomiot

Tarkastuslautakunta toteaa, että Enontekiön kunnan tilikauden 2024 vuosikate on 493 tuhatta euroa (2023: 1,5 miljoonaa euroa). Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi poistoihin, investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli kunnan vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Kunnan vuosikate tilikaudella 2024 riitti kattamaan tilikauden aikana tehdyt suunnitelman mukaiset poistot sekä lisäpoistot.

Toimintatuotot pienenevät edellisvuodesta ollen 2,3 miljoonaa euroa (2023: 2,7 miljoonaa euroa). Toimintakulut nousivat edellisestä vuodesta 218 tuhannella eurolla.

Alla on lueteltu toimintakulujen muutokset edelliseen vuoteen nähden prosentteina vuodesta 2013 vuoteen 2024 saakka. Toimintakulut kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna.

2024: + 2 %  
 2023: - 49 %  
 2022: + 3,5 %  
 2021: +8,2 %  
 2020: +12,0 %  
 2019: -0,8 %  
 2018: + 4,3 %

2017: - 2,8 %

2016: + 0,3 %

2015: + 2,5 %

2014: + 1,2 %

2013: + 2,9 %

Rahoitustuotot ovat nousseet myös vertailuvuodesta johtuen pääosin Kemijoki Oy:n osuukien arvioitua paremmasta tuotosta.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 53 tuhatta euroa, kun edellisenä vuonna kunnan tilikauden ylijäämä oli 1,0 miljoonaa euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 47 tuhatta euroa.

| <b>TULOSLASKELMA<br/>(1000 €)</b>    | <b>31.12.2024</b> | <b>31.12.2023</b> | <b>Muutos €</b> | <b>Muutos-%</b> | <b>TA 2024</b> | <b>Toteuma-%</b> |
|--------------------------------------|-------------------|-------------------|-----------------|-----------------|----------------|------------------|
| <b>Toimintatuotot</b>                | <b>2 320</b>      | <b>2 763</b>      | <b>-443</b>     | <b>-16,03 %</b> | <b>1 965</b>   | <b>118 %</b>     |
| Henkilöstökulut                      | -5 441            | -5 344            | -97             | 2 %             | -5 579         | 98 %             |
| Palvelujen ostot                     | -3 264            | -3 037            | -227            | -14 %           | -3 123         | 105 %            |
| Ostot tilikauden aikana              | -1 025            | -1 079            | 54              | -4 %            | -1 045         | 98 %             |
| Avustukset                           | -364              | -315              | -49             | 8 %             | -388           | 94 %             |
| Vuokrat                              | 0                 | -276              | 276             | 54 %            | 0              |                  |
| Muut kulut                           | -285              | -110              | -175            | 6 %             | -362           | 79 %             |
| <b>Toimintakulut yhteensä</b>        | <b>-10 379</b>    | <b>-10 161</b>    | <b>-218</b>     | <b>2 %</b>      | <b>-10 497</b> | <b>99 %</b>      |
| <b>TOIMINTAKATE</b>                  | <b>-8 058</b>     | <b>-7 398</b>     | <b>-660</b>     | <b>9 %</b>      | <b>-8 532</b>  | <b>94 %</b>      |
| Verotulot                            | 4 489             | 4 630             | -141            | -3 %            | 4 373          | 103 %            |
| Valtionosuudet                       | 3 439             | 3 700             | -261            | -7 %            | 3 465          | 99 %             |
| Rahoitustuotot ja -kulut             | 623               | 575               | 48              | 8 %             | 514            | 121 %            |
| <b>VUOSIKATE</b>                     | <b>493</b>        | <b>1 507</b>      | <b>-1 014</b>   | <b>-67 %</b>    | <b>-180</b>    | <b>-274 %</b>    |
| Poistot ja arvonalentumiset          | -446              | -470              | 24              | -5 %            | -456           | 98 %             |
| <b>TILIKAUDEN TULOS</b>              | <b>47</b>         | <b>1 036</b>      | <b>-990</b>     | <b>-96 %</b>    | <b>-636</b>    | <b>-7 %</b>      |
| Poistoeron lisäys - / vähennys +     | 6                 | 6                 | 0               | 0 %             | 6              | n/a              |
| Varausten lisäys - / vähennys +      | 0                 | 0                 | 0               | 0 %             | 0              | n/a              |
| Rahastojen lisäys - / vähennys +     | 0                 | 0                 | 0               | n/a             | 0              | n/a              |
| <b>TILIKAUDEN YLI-<br/>/ALIJÄÄMÄ</b> | <b>53</b>         | <b>1 042</b>      | <b>-990</b>     | <b>-95 %</b>    | <b>-630</b>    | <b>-8 %</b>      |

Alla olevassa taulukossa on esitetty talousarvion toteuma sitovan tavoitteen, toimintakatteen, osalta toimialoitain.

| <b>Toimiala tuhatta €</b>    | <b>TA 2024<br/>toimintakate</b> | <b>Toteuma 2024<br/>toimintakate</b> | <b>Toteuma-%</b> |
|------------------------------|---------------------------------|--------------------------------------|------------------|
| <b>Kunnanhallitus</b>        | <b>-1 496</b>                   | <b>-1 437</b>                        | <b>96 %</b>      |
| Hallinto                     | -1 304                          | -1 257                               | 96 %             |
| Ympäristöterveydenhuolto     | -193                            | -180                                 | 93 %             |
| <b>Elinvoimalautakunta</b>   | <b>-2 310</b>                   | <b>-1 947</b>                        | <b>84 %</b>      |
| Elinvoima ja kehittäminen    | -531                            | -378                                 | 71 %             |
| Infrastrukturi               | -1 778                          | -1 570                               | 88 %             |
| <b>Hyvinvointilautakunta</b> | <b>-4 726</b>                   | <b>-4 674</b>                        | <b>99 %</b>      |

|                                  |               |               |             |
|----------------------------------|---------------|---------------|-------------|
| Opetustoimi                      | -2 996        | -3 149        | 105 %       |
| Varhaiskasvatus                  | -717          | -680          | 95 %        |
| Kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika | -550          | -442          | 80 %        |
| Työllisyys                       | -220          | -180          | 82 %        |
| Ateria- ja puhtauspalvelut       | -244          | -224          | 92 %        |
| <b>Yhteensä</b>                  | <b>-8 532</b> | <b>-8 058</b> | <b>94 %</b> |

### Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen talousarvio sisältää hallinnon ja ympäristöterveydenhuollon kustannuspaikat. Aiemmin kunnanhallituksen alla ollut ateria- ja puhtauspalvelut siirtyivät 1.1.2024 alkaen hyvinvointilautakunnan alaiseksi toiminnaksi.

Kunnanhallitus on pitänyt vuoden 2024 aikana 18 kokousta.

### Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunnan tehtävänä on kuvata elinvoimapalvelut -prosessi. Prosessi tuottaa tai järjestää seuraavat palvelut:

Infrapalvelut eli kunnan rakentamisesta, kiinteistöpalveluista, kunnallistekniikasta, mittauksesta, ympäristönhoidosta, yleisistä alueista, kunnalle kuuluvista liikenneväylistä, yksityisteistä, kunnan metsistä, kaukolämmöstä, moottorikelkkareiteistä, kunnan rakennusvalvonnasta, ympäristön suojelusta sekä maastoliikenne- ja vesilain mukaisista lupa- ja valvontaviranomaispalveluista

Elinvoima ja kehittäminen, joihin kuuluvat kehittämishankkeet, kunnan yleinen edunvalvonta ja yrityspalveluiden järjestäminen. Kehittämisessä erityispainopiste on alueen saatavuudessa ja matkailun kehittämisessä.

Elinvoimalautakunnan toimintakate alittui talousarvioon varatusta 362 tuhannella eurolla.

Lautakunnan alaisuudessa tekivät vakinaiset 14,1 ja määräaikaiset 8,4 henkilötyövuotta.

### Elinvoima ja kehittäminen

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot:

**Elinvoima - ympärivuotisen matkailun kehittäminen**, jonka tavoitteena on ollut rekisteröityjen yöpymisten määrän saaminen samalle tasolle kuin ennen pandemiaa.

Niiden määrä kasvoi vuonna 2024 tilastokeskuksen mukaan 182 344 yöpymiseen. Lähtötilanne oli 154 692 yöpymistä. Enontekiö saikin Vuoden matkailualue 2024 palkinnon Matkailumessujen yhteydessä 16.1.2024 Helsingissä.

**Elinvoima - Poro- ja luontaiselinkeinojen vahvistaminen**, joka tapahtui erämaalentaja tukemalla. Kunnan osuudeksi jäi 18 483,63 euroa. ELY-tuki oli 35 %. Rahassa se teki 9952,73 euroa.

Muonion kunnalta ostettiin ns. Maaseutupalvelulta ohjausta, tukea ja neuvontaa poro-, maatalous- ja luontaiselinkeinojen harjoittajille.

**Elinvoima – Monipuolisen yritystoiminnan tukeminen**, jonka tavoitteena on yritysyhteistyön ylläpito. Kunnassa järjestettiin yritystilaisuuksia, joissa tiedotettiin ja keskusteltiin liiketoiminnan kehittämiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaisuuksia pidettiin 4 kertaa tavoitteen ollessa 7 tilaisuutta.

**Ihmiset – Aidon paikallisen identiteetin esiin nostaminen**, johon pyrittiin tapahtumia järjestämällä. Niitä olivat Marianpäivien perinnemarkkinat, Enontekiön pilkkiviikko, Hetan Musiikkipäivät, Väärtipäivät ja Joulumyyjäiset. Sen lisäksi Nato-harjoituksen yhteyteen järjestettiin Lapin kylä –markkinatapahtuma.

Vastuun **Elinvoima- ja Ihmiset -tapahtumille** kantoi Kehittäminen ja elinvoimatoimiala. Sen asettamat mittareiden tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta yritystilaisuuksien määrää.

Elinvoima ja kehittäminen toimialan talousarvio alittui varatusta 153 tuhatta euroa. Tällä sektorilla tehtiin 1,3 vakinaista ja 0,9 määräaikaista henkilötyövuotta. Määrärahojen käyttämättä jättäminen johtui henkilövajesta. Yritys- ja kehittämisasiantuntija oli 4 kk tehtävässä. Henkilövaje aiheutti myös sen, että erilaisia toimintakustannuksia oli vähemmän.

### **Infrastruktuuri**

Talousarviossa on havaittuja puutteita ja toistuvia muutoksia vuoden aikana.

*Tarkastuslautakunta kysyy, miten talousarvion laadintaa voisi kehittää, jotta tarve muutoksille vähentyisi? Pitäisikö valmisteluvaiheessa panostaa enemmän tarkkuuteen ja ennakointiin suunnitteluun?*

Useita investointihankkeita on käynnissä samanaikaisesti, mikä vaikeuttaa projektien hallintaa ja voi hidastaa keskeisten hankkeiden etenemistä.

*Mistä tämä tilanne johtuu? Olisiko tarpeen tehostaa toimintaa ja asettaa hankkeille selkeämpiä prioriteetteja, jotta elinvoimaa tukevat tärkeimmät projektit saataisiin ajoissa valmiiksi?*

Elinvoimaa ja pitovoimaa edistävälle hankkeille tulisi kohdistaa enemmän resursseja ja painotusta.

*Onko hankkeiden resurssien priorisoinnissa selkeitä linjauksia ja miten niitä voitaisiin parhaiten kehittää?*

Investointien talousarviomuutoksia on tehty merkittävässä määrin, vaikka investointien toteutumisprosentti on kokonaisuudessaan korkea. Tulevien talousarvioiden osalta suunnitelmallisuutta olisi tärkeää kehittää, jotta muutostarpeet vähenisivät.

### **Hyvinvointilautakunta**

Hyvinvointilautakunta on pysynyt kokonaisuudessaan talousarviosuunnitelmassa. Toimintakate on toteutunut 99 prosenttisesti.

### **Opetustoimi**

Lähes kaikki tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Rekrytoinnissa yksi opettajanvirka jäi täyttämättä hakijoiden vähäisyyden vuoksi ja opetus jouduttiin järjestämään muilla järjestelyillä. Toimintakate ylittyi 153 tuhannella eurolla, ylitys aiheutui pääosin toimintakuluissa palvelujen ostojen ylittymisestä liittyen koulukuljetuskuluihin ja toimintatuotoissa arvioitua vähäisemmistä tuotoista.

### **Varhaiskasvatus**

Varhaiskasvatuksen toimialan tavoitteet asetettujen mittareiden osalta toteutuivat hyvin. Varhaiskasvatuksen toimintakate alittui talousarvioon varatusta 37 tuhannella eurolla. Toteutuneiden kustannusten määrään vaikuttivat henkilöstökulujen ja ICT-palveluiden ennakoitua pienempi tarve.

### **Kulttuuri, nuorisoyhteisö ja vapaa-aika**

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden tavoitteet toteutuivat asetettujen mittareiden osalta pääosin hyvin. Nuorisotyön tavoitteet saavutettiin suurelta osin, mutta nuorisotilan pienuus rajoitti nuorille suunnitellun toiminnan sekä nuorten itse tuottamien toimintojen ja tapahtumien toteutumista toivotulla tavalla.

Toimintakate alittui 108 tuhannella eurolla, pääosin henkilöstökulujen alituksen (57 tuhatta euroa) vuoksi, sivistysjohtajan työn aloituksesta kesäkuussa 2024 ja nuorisotyöntekijän palkan kattamisesta hankerahoituksella. Palvelujen ostoissa oli ylitystä 19 tuhatta euroa. Revontuliopiston toimintakate alittui 25 tuhannella eurolla, koska eläkevakuutusmaksut olivat arvioitua pienemmät. Lisäksi toimintatuotot ylittivät talousarvion 70 tuhannella eurolla.

## Työllisyys

Työllisyyden hoidossa pyrittiin parantamaan eri elämäntilanteissa olevien työllistymismahdollisuuksia sekä vähentämään pitkäaikaistyöttömien määrää. Vuoden aikana työttömien työnhakijoiden määrä laski kahdeksalla henkilöllä, pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden lopussa 12 henkilöä ja työmarkkinatukea yli 300 päivää saaneita yhdeksän. Työllisyyskoordinaattorin aloitus sekä tiivis yhteistyö TE-palveluiden, Lapin hyvinvointialueen ja kunnan välillä ovat tukeneet työllistymistä. Lisäksi valmisteltiin työllisyysalueen käynnistymistä ja laadittiin maahanmuuttajien kotoutumishjelma vuosille 2025–2028. Työllisyyspalveluiden toimintakate jäi 40 tuhatta euroa arvioitua pienemmäksi. Alitus muodostui henkilöstö- ja toimintakuluista; työllisyyskoordinaattori aloitti työnsä 1.8.2024 ja hänen palkkautukseen ja toimintaan varattu määräraha jäi alkuvuoden osalta käyttämättä. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen oli varattu 160 tuhatta euroa, toteuman ollessa noin 151 tuhatta euroa.

## Ateria- ja puhtauspalvelut

Lapin hyvinvointialueen kanssa on sovittu ateriapalvelujen tuottamisesta kunnan toimesta 30.6.2024 saakka. Uusi sopimus ruokapalveluista, voimassa ajalla 1.7.2024–30.6.2025, on mahdollistanut palvelujen yhtäjaksoisen jatkumisen vuoden aikana. Lisäksi ateria- ja puhtauspalvelut siirtyivät 1.1.2024 hallinnon alaisuudesta hyvinvointilautakunnan vastuulle.

Lapin hyvinvointialueen ja kunnan palvelusopimuksen mukaisesti ruokapalveluja on toimitettu Luppokodille, kotihoitoon ja toimintakeskukseen. Uuden sopimuksen puuttuminen talousarviota laadittaessa aiheutti toteumasta poikkeavia lukuja sekä menoissa, että tuloissa. Ateriamäärät ylittivät arvioitua, mikä kasvatti tuottoja, mutta samalla kasvatti kustannuksia, kuten elintarvikekuluja.

## Tase ja investoinnit

| TASE (1000 €)                | 31.12.2024    | 31.12.2023    | Muutos €      | Muutos-%        |
|------------------------------|---------------|---------------|---------------|-----------------|
| <b>Pysyvät vastaavat</b>     | <b>21 856</b> | <b>15 736</b> | <b>6 120</b>  | <b>38,89 %</b>  |
| Aineettomat hyödykkeet       | 17            | 23            | -6            | -26,09 %        |
| Aineelliset hyödykkeet       | 13 105        | 8 253         | 4 852         | 58,79 %         |
| Sijoitukset                  | 8 734         | 7 460         | 1 274         | 17,08 %         |
| <b>Toimeksiantojen varat</b> | <b>0</b>      | <b>0</b>      | <b>0</b>      |                 |
| <b>Vaihtuvat vastaavat</b>   | <b>3 845</b>  | <b>8 119</b>  | <b>-4 274</b> | <b>-52,64 %</b> |
| Vaihto-omaisuus              | 0             | 0             | 0             |                 |
| Saamiset                     | 1 582         | 1 913         | -331          | -17,30 %        |
| Rahat ja pankkisaamiset      | 2 263         | 6 206         | -3 943        | -63,54 %        |
| <b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>    | <b>25 842</b> | <b>23 855</b> | <b>1 987</b>  | <b>8,33 %</b>   |
| <b>Oma pääoma</b>            | <b>20 949</b> | <b>20 895</b> | <b>54</b>     | <b>0,26 %</b>   |
| Poistoero                    | 318           | 325           | -7            | -2,15 %         |
| Pakolliset varaukset         | 0             | 68            | -68           | -100,00 %       |
| Toimeksiantojen pääomat      | 16            | 17            | -1            | -5,88 %         |
| <b>Vieras pääoma</b>         | <b>4 559</b>  | <b>2 550</b>  | <b>2 009</b>  | <b>78,78 %</b>  |
| Pitkäaikainen                | 2 697         | 197           | 2 500         | 1269,04 %       |
| Lyhytaikainen                | 1 863         | 2 353         | -490          | -20,82 %        |
| <b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>  | <b>25 842</b> | <b>23 855</b> | <b>1 987</b>  | <b>8,33 %</b>   |

Enontekiön kunnan omavaraisuusaste on tilikauden lopussa 82 % (2023: 89 %). *Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana 50 %:n ylitystä ja sitä, että kehitys on ollut vastaavanlainen jo useamman vuoden ajan. 50 %:n omavaraisuusastetta voidaankin pitää minimirajana, jonka alle omavaraisuusasteen ei tulisi laskea.*

Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävää velkaantuneisuutta.

Kunnan oma pääoma on 20,9 miljoonaa euroa. Oma pääoma kasvoi vuoden aikana 54 tuhatta euroa aiheutuen tilikauden ylijäämästä. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia oikaisuja edellisten tilikausien ylijäämään ei tehty.

Pitkäaikaista lainaa kunnalla on noin 2,7 miljoonaa euroa ja pitkäaikainen vieras pääoma nousi 2,5 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna. Pitkäaikaisen vieraan pääoman kehitys on ollut seuraava vuosien 2013–2024 aikana:

2024: 2,7 milj. euroa  
 2023: 197 tuhatta euroa  
 2022: 544 tuhatta euroa  
 2021: 911 tuhatta euroa  
 2020: 1,4 milj. euroa  
 2019: 2,0 milj. euroa  
 2018: 2,6 milj. euroa  
 2017: 3,2 milj. euroa  
 2016: 3,8 milj. euroa  
 2015: 4,6 milj. euroa  
 2014: 3,5 milj. euroa  
 2013: 2,7 milj. euroa

Enontekiön kunnalla on lainaa 1 651 euroa asukasta kohden. Lainamäärä on kehittynyt seuraavasti vuodesta 2012 alkaen:

2024: 1 651 euroa  
 2023: 313 euroa  
 2022: 2.378 euroa  
 2021: 2.685 euroa  
 2020: 2.763 euroa  
 2019: 2.256 euroa  
 2018: 2.130 euroa  
 2017: 2.380 euroa  
 2016: 2.923 euroa  
 2015: 3.122 euroa  
 2014: 2.868 euroa  
 2013: 2.482 euroa  
 2012: 2.363 euroa

Asukaskohtainen lainamäärä on noussut 1 338 tuhannella eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.



Tilikauden investointimenot olivat 11,7 miljoonaa euroa (2023: 1,2 miljoonaa euroa) talousarvion ollessa 12,1 miljoonaa euroa (2023: 9,1 miljoonaa euroa). Investointien nettototeumaksi suhteessa talousarvioon muodostui 89 % (2023: 23 %).

| Investoinnit       | TA 2024 | Toteuma 2024 | Toteuma-% |
|--------------------|---------|--------------|-----------|
| Investointitulot   | -12 111 | -11 722      | 97 %      |
| Investointimenot   | 4 700   | 5 156        | 110 %     |
| Investoinnit netto | -7 411  | -6 565       | 89 %      |

#### Tarkastuslautakunnan lisähuomiot:

##### B) Toiminnalliset tavoitteet

Enontekiön kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan strategian kaudelle 2021–2025 kokouksessaan 18.5.2022 § 26. Enontekiön kuntastrategian 2022–2025 otsikko on "Ihmiset - Hyvinvointi - Asuminen - Elinvoima". Kuntastrategia määrittää valtuustokauden 2021–2025 painopisteet, vision vuodelle 2030, kunnan arvot ja olemassa olon tarkoituksen sekä valtuustokauden strategiset projektit.

Talousarviossa asetetut yhteiset tavoitteet, mittarit ja vastuutaho vuodelle 2024. Vastuutahona kunnanhallitus.

##### Ihmiset

Mittareita olivat:

- ✓ Aidon paikallisen identiteetin esiin nostaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisääminen
- ✓ Osallistumisen ja vaikuttamisen uudet kanavat
- ✓ Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen
- ✓ Arjen kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden tukeminen
- ✓ Saamenkielen ja kulttuurin edistäminen

##### Hyvinvointi

Mittareita olivat:

- ✓ Laadukkaat peruspalvelut ja terve kuntatalous
- ✓ Hyvinvointikertomuksen päivittäminen ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteellisuus
- ✓ Luonnon monimuotoisuus ja hyvinvoinnin edistäjänä
- ✓ Hallittu sopeutuminen soten jälkeiseen aikaan
- ✓ Maakunnallinen ja valtakunnallinen edunvalvonta
- ✓ Arjen turvallisuudesta huolehtiminen

##### Asuminen

Mittareita olivat:

- ✓ Palvelujen saatavuuden edistäminen

- ✓ Viihtyisä ja turvallinen rakennettu ympäristö
- ✓ Asunto- ja tonttitarjonnan parantaminen
- ✓ Ilmastonmuutokseen reagoiva rakentaminen
- ✓ Vihreän siirtymän investoinnit/toimet ja energiatehokkuus
- ✓ Monipaikkaisuuden ja etätyön hyödyntäminen

#### Elinvoima

Mittareita olivat:

- ✓ Ympärivuotisen matkailun kehittäminen
- ✓ Poro- ja luontaiselinkeinojen vahvistaminen
- ✓ Monipuolisen yritystoiminnan tukeminen
- ✓ Työvoiman saatavuuden varmistaminen
- ✓ Ounas-Pallas-Yllästunturin kansallispuiston nimeäminen
- ✓ Enontekiö on kaivosvapaa kunta jatkossakin
- ✓ Lentokenttätoiminnan aktivoiminen
- ✓ Yleinen saavutettavuuden parantaminen
- ✓ Strateginen maanhankinta kunnalle

#### **C) Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen**

##### **5. Konserniyhteisöt:**

Kunnan omistamien yhtiöiden konsernivalvonta ja ohjaus ovat tällä hetkellä vähäistä. Jatkossa on tarpeen laatia selkeä ohjeistus sekä tarkentaa toiminnanjohtajien ja hallitusten roolit ja vastuut, jotta niiden tehtävät yksiköinä olisivat selkeästi määriteltyjä ja toiminta vastuullista.

Yhtiöiden osalta pitkän aikavälin suunnittelua sekä investointeihin varautumista tulisi kehittää niin käytännön toiminnan kuin talouden näkökulmasta. Nykyiset alijäämäiset tulokset osoittavat, että toiminta ei ole kestäväällä pohjalla, mikä korostaa suunnitelmallisuuden tarvetta. *Millä tavalla konsernijohto seuraa tytäryhtiöiden toimintaa, toteutuuko omistajaohjaus tehokkaasti?*

Koko kunnan konserniin liittyen velkaantuneisuuden merkittävä kasvu herättää huolta. Velkakehitystä ja sen vaikutuksia on syytä seurata tiiviisti jatkossa.

### Enontekiön Liikekiinteistöt Oy

Tilikaudelta liikevaihtoa syntyi 200 tuhatta euroa ja tulokseksi muodostui -96 tuhatta euroa tappiota. Liikevaihto koostuu pääosin puhtaasti vuokratuloista. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 2,0 miljoonaa euroa.

| Enontekiön Liikekiinteistöt Oy | 2024  | 2023  |
|--------------------------------|-------|-------|
| Liikevaihto                    | 200   | 218   |
| Tilikauden tulos               | -96   | -58   |
| Oma pääoma                     | 2 039 | 2 135 |

### Enontekiön Vesihuolto Oy

Enontekiön Vesihuolto Oy:n toiminta on hieman kasvanut vertailuvuodesta. Tilikauden tulos oli 52 tuhatta euroa tappiollinen. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 1,4 miljoonaa euroa.

| Enontekiön Vesihuolto Oy | 2024  | 2023 |
|--------------------------|-------|------|
| Liikevaihto              | 604   | 545  |
| Tilikauden tulos         | -52   | -97  |
| Oma pääoma               | 1 443 | 895  |

**Kiinteistö Oy Enontekiön Kunnan asuntojen** tilinpäätös ei ole valmistunut vielä arviointikertomuksen antohetkellä, joten lukuja sen osalta ei ole saatavilla.

### Enontekiön Lentoasema Oy

Enontekiön Lentoasema Oy:n toiminta lähti käyntiin vuonna 2021. Yhtiön liikevaihto oli 502 tuhatta euroa ja sen tulos muodostui -509 tuhatta euroa tappiolliseksi. Oma pääoma on -12 tuhatta euroa.

| Enontekiön Lentoasema Oy | 2024 | 2023 |
|--------------------------|------|------|
| Liikevaihto              | 502  | 468  |
| Tilikauden tulos         | -509 | -184 |
| Oma pääoma               | -12  | 112  |

### ENF Infra Oy

ENF Infra Oy:n toiminta on käynnistynyt myös vuonna 2021 ja toiminta on jatkunut ennallaan. Liikevaihto oli edellisvuoden tapaan 62 tuhatta, tulokseksi muodostui 2 tuhatta euroa tappiota ja yhtiön oma pääoma on 675 tuhatta euroa.

| ENF Infra Oy     | 2024 | 2023 |
|------------------|------|------|
| Liikevaihto      | 62   | 62   |
| Tilikauden tulos | -2   | -1   |
| Oma pääoma       | 675  | 678  |

**Allekirjoitukset****Enontekiöllä 22.5.2025**

Kari-Pekka Stoor  
Puheenjohtaja

Per-Oula Juuso  
varapuheenjohtaja

  
Anna-Leena Maijala  
jäsen

Sanja Uusikartano  
jäsen

Hannu Ranta  
jäsen

  
Ulla-Maija Syväjärvi  
varajäsen

  
Antero Mikiwer  
varajäsen

